

H?z!? Depresif Belirti Envanteri- Özbildirim Formu (HDBE16-ÖF)

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *H?z!? Depresif Belirti Envanteri-Özbildirim Formu (HDBE16-ÖF)*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=23005>

Özet

H?zli? Depresif Belirti Envanteri-Özbildirim Formu (HDBE16-ÖF), uluslararası alanda kabul görmü? olan Quick Inventory of Depressive Symptomatology - Self-Report 16 (QIDS-SR16) ölçe?inin Türkçe uyarlamas? ve geli?tirilmis? bir versiyonudur. Bu 16 maddelik özbildirim arac?, bireylerin son yedi gün içerisindeki depresyon belirtilerinin ?iddetini h?zli? ve güvenilir bir ?ekilde de?erlendirmek amac?yla tasarlanm??t?r.

Ölçek, özellikle birinci basamak sa?lik hizmetlerinde majör depresif epizodun güvenilir bir ?ekilde te?his edilmesi ve hastal???n seyrinin takibinde kullan?lmak üzere Türk kültürüne uyarlanm??t?r. Yap?lan geçerlilik ve güvenilirlik çal??malar?, HDBE16-ÖF'nin yayg?n olarak kullan?lan Beck Depresyon Envanteri-II (BDE-II) ile kar??la?t?r?ld???nda yüksek düzeyde psikometrik uyum gösterdi?ini kan?tlamaktad?r.

Anahtar Kelimeler

Depresyon, HDBE16-ÖF, QIDS-SR16, Özbildirim, Depresif Belirti ?iddeti, Psikometri, Geçerlik, Güvenirlik.

Yazarlar

Haluk Mergen, Tavl?, T., Öngel, K.

Amaç

H?zli? Depresif Belirti Envanteri-Özbildirim Formu (HDBE16-ÖF)'nin temel amac?, klinik ve birinci basamak sa?lik hizmetleri ortamlar?nda majör depresif epizodun belirti ?iddetini etkin ve h?zli? bir ?ekilde ölçmektir. Ölçek, sadece te?his koymaya yard?mc? olmakla kalmaz, ayn? zamanda hastalar?n tedaviye verdikleri yan?tlar? ve hastal???n zaman içindeki de?i?imini takip etmek için de güvenilir bir araç sunar.

Ölçe?in geli?tirilme çal??mas?, HDBE16-ÖF'nin Türkiye'deki genç yeti?kin popülasyonunda, geçerlili?i önceden kan?tlanm?? di?er depresyon araçlarıyla kar??la?t?r?ld???nda üstün bir psikometrik performans sergiledi?ini göstermeyi hedeflemi?tir. Bu sayede, Türkiye'deki ruh sa?li??? uzmanlar?n?n kullanabilece?i güvenilir, kültüre uyarlanm?? bir özbildirim arac? sa?lanm??t?r.

Yap?

HDBE16-ÖF, temelini ald??? QIDS-SR16 gibi, depresyonun temel dokuz semptom alan?n? ölçen 16 maddeden olu?maktad?r. Bu yap?, genellikle DSM-5 kriterlerine uygun olarak tasarlanm??t?r ve depresif belirti spektrumunu kapsamay? amaçlar.

Ölçek, duygu durumunda de?i?iklikler, uyku (uykusuzluk ve a??r? uyuma), i?tah/kilo (art?? ve azalma), enerji düzeyi, intihar dü?ünceleri ve psikomotor yava?lama/ajitasyon gibi belirti gruplar?n? de?erlendirir. Özbildirim format? sayesinde, bireylerin kendi ya?ad?klar? belirti ?iddetini do?rudan rapor etmeleri sa?lanarak subjektif deneyime dayal? de?erli veriler elde edilir.

Geçerlik

HDBE16-ÖF'nin geçerlili?i, Türk üniversite ö?rencileri örnekleminde e? zamanl? geçerlilik (uyum geçerlili?i) çal??malar?yla incelenmi?tir. Ölçek, klinik ve ara?t?rma ortamlar?nda s?kça kullan?lan ve geçerlili?i kabul görmü? bir depresyon ölçe?i olan Beck Depresyon Envanteri-II (BDE-II) ile kar??la?t?r?lm??t?r.

Yap?lan analizler sonucunda, HDBE16-ÖF ile BDE-II aras?nda yüksek düzeyde iyi bir psikometrik uyum geçerlili?i saptanm??t?r. Bu bulgu, HDBE16-ÖF'nin depresyon ?iddetini ölçme konusunda BDE-II kadar yetkin oldu?unu ve klinik ortamlarda majör depresif belirtileri güvenilir bir ?ekilde tarama ve te?his etme yetene?ine sahip oldu?unu göstermektedir.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenilirli?i, iç tutarl?l?k katsay?s? olan Cronbach Alfa de?eri üzerinden de?erlendirilmi?tir. Çal??mada elde edilen iç tutarl?l?k katsay?s? yüksek olup, maddelerin ayn? yap?y? tutarl? bir ?ekilde ölçtü?ünü kan?tlamaktad?r.

Yazarlar, ABD'de yap?lan orijinal HDBE (QIDS) çal??malar?yla elde edilen iç tutarl?l?k katsay?lar?n?n kendi çal??malar?ndan say?sal olarak daha yüksek olmas?na ra?men, aralar?nda istatistiksel aç?dan anlaml? bir farkl?l?k bulunmad??n? belirtmi?tir ($z=0,55$, $p>0,05$). Bu istatistiksel kan?t, HDBE16-ÖF'nin uluslararası standartlara yak?n bir güvenilirlik düzeyine sahip oldu?unu ve birinci basamakta güvenle kullan?labilecek tutarl? bir ölçüm arac? oldu?unu teyit etmektedir.

Faktör Analizi

Kaynak metinde H?zli? Depresif Belirti Envanteri-Özbildirim Formu (HDBE16-ÖF)'nin faktör yap?s?na dair detayl? bir bilgi veya faktör analizi sonuçlar? aç?kça sunulmam??t?r. Ancak, ölçe?in temel ald??? QIDS-SR16, depresyonun temel semptomlar?n? kapsayan ve genellikle tek bir bask?n genel depresyon faktörünü destekleyen bir yap?ya sahiptir.

QIDS-SR16'n?n orijinal yap?s?, depresyonun heterojen do?as?na ra?men, klinik ?iddeti tek bir bile?en alt?nda toplayarak h?zli? de?erlendirme için optimize edilmi?tir. HDBE16-ÖF'nin BDE-II ile gösterdi?i güçlü uyum geçerlili?i, ölçe?in tek boyutlu depresyon ?iddeti yap?s?n? ba?ar?l? bir ?ekilde yakalad??n? dolayl? olarak desteklemektedir.

Araç

Test Çe?idi: Geli?tirme (Uyarlama)

Format: Özbildirim (Self-Report) Formu, 16 madde içerir.

Mevcut Diller: Türkçe

Popülasyon Grubu: Klinik ve Genel Popülasyon (Ayakta tedavi gören genç yeti?kinler)

Ya? Grubu: Genç Yeti?kinler (Üniversite ö?rencileri)

Popülasyon Detaylar?: Çal??ma, Türk üniversite ö?rencilerinden olu?an ayakta tedavi gören genç hasta örneklemini üzerinde gerçekte?tirilmi?tir.

Test Metodolojisi: Bireyler, son yedi gün içerisindeki belirti ?iddetlerini derecelendirirler. Orijinal QIDS-SR16 format?nda, her bir madde Likert benzeri bir ölçekte (genellikle 0'dan 3'e kadar) puanlan?r. Toplam puan, depresyonun ?iddetini gösterir.

Anahtar Kelimeler

QIDS-SR16, BDE-II, Psikometrik Özellikler, Psikometrik Geçerlik, ?ç Tutarlılık, Birinci Basamak Sağlık Hizmetleri, Tarama Ölçe?i.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Haluk Mergen

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Bilgi Kaynakta Mevcut De?ildir.

Kurumsal E-posta Adresleri: Bilgi Kaynakta Mevcut De?ildir.

?leti?im Adresi: haluk.mergen@gmail.com

?zinler, Ücret ve Test Y?li?

H?zli? Depresif Belirti Envanteri-Özbildirim Formu (HDBE16-ÖF)'nin geçerlilik ve güvenilirlik çal??ması 2012 y?l?nda yay?mlanm??tır. Ölçe?in kullan?m?, dağıtım? ve ticari amaçlarla ço?altılması hakk?ndaki güncel izinler ve olası ücretlendirme bilgileri için sorumlu yazar Haluk Mergen ile do?rudan ileti?ime geçilmesi önerilir.

Kaynakça

Mergen, H., Tavlı, T., & Öngel, K. (2012). Validity and reliability of the QIDS-SR16-Turkish in comparison with BDI-II-Turkish among young outpatient sample of Turkish university students. *Archives of Neuropsychiatry*, 49, 1-5. doi: 10.4274/npa.y5935

Makalenin orijinaline buradan ulaşılabilir: noropsikiyatriarsivi.com.

Ölçeğin orijinal PDF'i buradan indirilebilir: hizli-depresif-belirti-envanteri-ozbildirim-formu-toad.pdf

Hızlı Depresif Belirti Envanteri-Öz bildirim Formu (HDBE16-ÖF) Maddeleri

ÖNEMLİ: Ölçeğin maddeleri kaynak metinde doğrudan sunulmamıştır.

ARABPSYCHOLOGY.COM